

თანაზეზოქმედეზა კავკასიიდეან

სლენგიტ ახსნილი კონცეფციები დე ...

სოფო კილასონიე

გასულ ზაფხულს ქართულ
მუსიკალურ კულტურას
ახალი ორგანიზმი შეემატა.
მისი შექმნით ერთმა მეტად
საყურადღებო დე
საინტერესო მოვლენამ
საკუთარი არსებობის
ქრონოლოგიური ათვლა
დაიწყო. უკვე ერთი წელი
გავიდა, რაც არა მხოლოდ
ქართულმა, არამედ ბევრად
უფრო გეოგრაფიულ-
პოლიტიკური მასშტაბის
მოვლენამ - კავკასიურმა
ორკესტრმა ჯერ
რეპეტიციები, მერე მცირე
მასშტაბის გამოსვლები,
შემდეგ კი დიდ ფესტივალ-
კონცერტებში მონაწილეობა
დე ერთობ პრესტიჟული
საკონცერტო დარბაზების
განსაკუთრებულ მსმენელთა
წინაშე გამოსვლა დაიწყო.
კავკასიური ორკესტრი,
რომელიც არსითა დე
ამოცანებით ერთგვარი
სიახლე, უნიკალური
პრეცედენტია, სასტარტო
პოზიციებზე დაგეგმილ

ევე ბერკემერი რეპეტიციებზე

მიზნებს არ ღალატობს დე
სწორედ გუშინ ის მორიგ
შემოქმედებით
მოგზაურობას შეუდგა...
კავკასიის კამერული

ორკესტრი კავკასიისგან
შორს გაემგზავრა, რათა
უცხოელ მსმენელს,
მსოფლიო მემკვიდრეობად
აღიარებული კლასიკის

გარდა, კავკასიელი
კომპოზიტორების
შემოქმედებაც გააცნოს.

ბაბრძელება A7 ბჰერძე

თანაზოგოქმედაზა კავკასიიდან

პირველი გვერდიდან

სლენგი, რომელმაც ჩემს ლექსებში, სავარაუდოდ, ტექნიკური მიღწევების წყალობით შემოაღწია, ჩემთან ინგლისურად მოსაუბრე დიორიორისთვის ის გასაღები იყო, რომლითაც საკუთარ და, შესაბამისად, ორკესტრის ძირითად კონცეფციას მიხსნიდა. კავკასიური კლასიკური მუსიკის დასაფლეთისთვის გაცნობა, შესაძლოა, ყველაზე პრაგმატული, თუმცა არა ერთადერთი მიზანია, რომელსაც გერმანული დირიჟორი უფრო ბერკემერი და მისი მუსიკოსები სამიზნედ ირჩევენ. არ უთქვამს, მაგრამ კოდირებული ამოცანები ჩვენთვის ისედაც ნათელია: კავკასიური თანამემოქმედება, ერთიანობის გაცნადა მუსიკაში, კავკასიის პოტენციური გახსნილი ყველა დანარჩენისთვის, იმ დანარჩენისგან იზოლირებული "მიკროსამყაროს" - კავკასიის პრეზენტაცია სახელოვნებო ენაზე და ა.შ.

რა არის ორკესტრი? - უნდა ვთქვათ, რომ ამ წუთში არ მახსოვს, როგორ განიმარტება ის სპეციალურ ლიტერატურაში. ჩემთვის იგი ხელოვანთა თანამემოქმედების საუკეთესო მაგალითია, რომელიც საუკეთესოთა შემთხვევაში დიდ სრულყოფილებას ქმნის. უფრო განვარტავდეს და სანამ მთავარ თემის დაგებრუნდებოდე, იმასაც ვიტყვი, რომ ის ხელოვანები, რომლებიც შემოქმედებას ძიებდნენ ალიქ-გამეჩ, ამ ძიების პროცესის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან ეტაპს სწორედ რომ თანამემოქმედებას მსმენელს 2000 წლიდან უფრო აინტერესებდეს, მაგრამ თავად ამ მუ-

ცა მრავალი ქმნის ერთს და თანაც მიახლოებულს სრულყოფილებასთან? რას ნიშნავს, როცა ერთიმეორის გარეშე შეუძლებელია ერთიც და მეორეც? ამ კითხვების საპასუხოდ მე ვარაუდები მაქვს, მათ, ხელოვანთ კი ალბათ ზუსტი პასუხები, ზუსტი აზრები, რომლებსაც მკაფიოდ ჩამოყალიბებული მათივე ემოციები კარნახობს.

გერმანულ დირიჟორს, კომპოზიტორსა და პიანისტს უფრო ბერკემერს, რომელიც კავკასიის კამერული ორკესტრის ხელმძღვანელი და მთავარი დირიჟორი გახლავთ, უკვე არაერთი წელია, ინტენსიური ურთიერთობა აქვს კავკასიის ქვეყნებთან და ჩვენს მუსკოსებთან. 2000 წელს მან ქართველ მეციხოვნე ბელა მახარაძეზე იქორწინა, რითიც ეს ურთიერთობა გააძეფრა და ამიტომაც ბოლო წლებში სწორედ ბატონმა ბერკემერმა საქართველოს კამერული ორკესტრი რამდენჯერმე გერმანიის საერთაშორისო ფესტივალში მონაწილეობის მისაღებად მიიწვია. მას შემდეგ ის ახავე ორკესტრის მთავარი მონაწილე დირიჟორი გახდა, რომელსაც მრავალჯერ უდირიჟორა საქართველოსა და გერმანიაში. უფრო ბერკემერის კონცერტი ვიოლინოსთვის, რომელიც ავტორმა ლიანა ისაკაძეს მიუძღვნა, დიდი წარმატებით შესრულდა თვით ლიანა ისაკაძის მიერ 2000 წელს დივენახის მეორე საერთაშორისო ფესტივალზე.

ბიოგრაფიული ცნობები ამით როდი ამოიწურება. უფრო ბერკემერის შემოქმედებითი ცხოვრება, შესაძლოა, ქართველ მკითხველსა და მსმენელს 2000 წლიდან უფრო აინტერესებდეს, მაგრამ თავად ამ მუ-

სიკოსის ავტორიტეტი, პრაქტიკა და შესაძლებლობები ბევრად უფრო ადრე ჩამოყალიბდა და ამის წარმოსადგენად შემდეგიც უნდა ჩავიკითხოთ:

მან ფრანკფურტის კონსერვატორია დაამთავრა, პროფესორ იახიმ ფოლკმანის კლასი. ვოკალისა და დირიჟორის კლასში პარალელურად სწავლამ (ფრანკფურტის კონსერვატორია და ვისბადენის ოპერის სკოლა), ისევე როგორც ინტენსიურმა საკომპოზიტორი მუშაობამ, მალე მისცა შესაძლებლობა წარმდგარიყ მსმენელის წინაშე, ერთდროულად როგორც პიანისტი, კომპოზიტორი და შემდეგ როგორც დირიჟორი. "კონცერტებმა, რადიო და სატელევიზიო ჩანაწერებმა შეიყვანა იგი გერმანიის, ინგლისის, საქართველოს, ირლანდიის, იტალიის, ბელგიის, საფრანგეთის, პო-

ლონეთის, აშშ-ს, კანადისა და სხვა უდიდესი მნიშვნელობის კულტურულ მეგობრობებში."

უფრო ბერკემერი ყველაფერთან ერთად პედაგოგიურ მოღვაწეობასაც ასწრებს. 1989 წლიდან იგი მაინცის გიუთენბერგის უნივერსიტეტში ასწავლის. ის დივენახის საერთაშორისო ფესტივალის ინიციატორი და სამხატვრო ხელმძღვანელია. "მისი, როგორ უკვე აღიარებული კომპოზიტორის ნამუშევრები სულ უფრო და უფრო მნიშვნელოვანი ხდება. როგორც ჩანს, ბატონ ბერკემერს ორგანიზებისა და სხვადასხვა მუსიკალური ორგანიზაციების დაარსება-ჩამოყალიბების ნიჭიც აქვს, რადგან კავკასიის კამერული ორკესტრი მის მიერ შექმნილია პირველი არ არის. ზუთი წლის წინ მას "მსოფლიო კამერული ორკესტრიც" დაუარსებია. ეს უკა-

ნასკნელი, დირიჟორის თქმით, დღეს საკმაოდ საინტერესოდ მოღვაწეობს.

წარმატებულ გერმანულ მუსიკოს იყრობს სურვილი ნაივად და კავკასიელებს მათი საავტორო ორკესტრი შეუქმნას. ასეთი ერთობ მარტივი იდეები არაფრის გამო არ მოდის...

- წლების განმავლობაში დავინახე, რა დიდი პოტენციალი და ნიჭი იყო ამ ქვეყნების მუსიკოსებში. თანაც, ამ რეგიონში რთული პოლიტიკური ვითარებაა. მუსიკა კი ისეთი უნივერსალური ენაა, რომ, ჩემი აზრით, არაერთი არასახელოვნებო პრობლემის მოგვარება შეუძლია. ამიტომ გამიჩნდა იდეა, რომ მშვიდობიან ატმოსფეროში ერთად ემუშავათ კავკასიის სხვადასხვა რეგიონების მუსიკოსებს. გასული წლის ზაფხულში კონკურსის სახით შევარჩიეთ მუსიკოსები. მოსმენები გვექონდა მოსკოვში, თბილისსა და ერევანში. ჩვენ საუკეთესოები შევარჩიეთ.

- ამ ერთი წლის განმავლობაში რამდენიმე წარმატებული გასტროლი გქონდათ. ამას გარდა, საინტერესოა, რამდენად ძნელია ამგვარი სპეციფიკის ორკესტრის მართვა, რა გამოიწვეული პრობლემები გექმნებოდა, რაც ჩვეულებრივ ორკესტრთან მუშაობაში არ იქნებოდა?

- ამ ხნის განმავლობაში ჩვენი ორკესტრისთვის უკვე რამდენიმე ძალიან მნიშვნელოვანი რამ მოხდა. მათგან უნდა გამოვარჩიოთ გასტროლები ბერლინში, სადაც დიდი წარმატებით გამოვედით. შემდეგ იყო საერთაშორისო ფესტივალი "მშვიდობა თქვენდა", რომელიც თბილისის კონსერვატორიის დიდ დარბაზში მიმდინარეობდა. რა

- ამ ხნის განმავლობაში ჩვენი ორკესტრისთვის უკვე რამდენიმე ძალიან მნიშვნელოვანი რამ მოხდა. მათგან უნდა გამოვარჩიოთ გასტროლები ბერლინში, სადაც დიდი წარმატებით გამოვედით. შემდეგ იყო საერთაშორისო ფესტივალი "მშვიდობა თქვენდა", რომელიც თბილისის კონსერვატორიის დიდ დარბაზში მიმდინარეობდა. რა თქმა უნდა, აღსანიშნავია ის, რაც წინ გველის. ვგულისხმობ საგასტროლო ტურნეს: ეუთოს მისიის მინვევით მივემგზავრებით ენაში, ევროპარლამენტის მინვევით - ბრიუსელში, შემდეგ კი გამოვალთ სამხრეთ საფრანგეთის მუსიკალურ ფესტივალზე, რითაც ამ ეტაპზე დასრულდება ჩვენი გასტროლები ევროპაში. ასევე ძალიან სერიოზულად გვექმნება ის ფაქტი, რომ ამ ერთი წლის განმავლობაში ორკესტრმა უკვე რამდენიმე სერიოზული კონტრაქტი დადო. ერთ-ერთი მხარეა შვეიცარიული ტელევიზია, რომელიც 190-წუთიან დოკუმენტურ ფილმს იღებს კავკასიის კამერულ ორკესტრზე. მოსამზადებელი სამუშაოები უკვე დაასრულეს. 17 სექტემბერს ენაში გადადგმებს დაიწყებენ. ამგვარი პროექტის მთელი მომავალი წლის მანძილზე გაგრძელდება.

რაც შეეხება პრობლემებს, ისინი ძირითადად პოლიტიკურია. რუსეთიდან სულ რამდენიმე მუსიკოსი გვყავს, მაგრამ აზერბაიჯანული მხარე საერთოდ არ ერთიანდება ჩვენს ორკესტრში. ამის მიზეზი, რა თქმა უნდა, ორკესტრთან სომეხი მუსიკოსების თანამშრომლობაა. ჩვენ ძალიან გვიჩნდა, რომ ამ ორკესტრში აზერბაიჯანელი მუსიკოსებიც უკრავდნენ. დიდი იმედი გვაქვს, რომ ამ პრობლემას გადავჭერთ. ამისთვის ენერგიასა და ძალისხმევას არ ვშურებთ.

P.S. გუშინ საღამოს კავკასიის კამერულმა ორკესტრმა ენაში გამართა პირველი კონცერტი. მათ საერეპერტუარო პროგრამაში, სხვა არაერთთან ერთად, ფართოდ არის წარმოდგენილი კავკასიელ კომპოზიტორთა მუსიკა, მათ შორის, ჩვენი თანამედროვეების ნაწარმოებები. სწორედ ამ საგასტროლო კონცერტებზე გამართება ვაჟა-ფშაველას ახალი სიმფონიის პრეზენტაცია. უფრო ბერკემერი თვლის, რომ ეს საუკეთესო გზაა, რათა ევროპას თანამედროვე კავკასიური მუსიკა გავაცნოს.